

**LISTA TEMATÓW NA USTNĄ CZĘŚĆ EGZAMINU
Z JĘZYKA POLSKIEGO
NA ROK SZKOLNY 2014/ 2015**

Literatura

1. Kochankowie wszechczasów w literaturze różnych epok. Omów sposób ich przedstawienia, odwołując się do wybranych utworów literackich.
2. Sięgając do wybranych utworów, porównaj sposoby i funkcje nawiązywania do własnej biografii przez Adama Mickiewicza i Juliusza Słowackiego.
3. Idealiści i marzyciele w literaturze polskiej. Scharakteryzuj sposoby kreowania takich bohaterów w utworach z różnych epok.
4. Satyryczny obraz społeczeństwa polskiego w wybranych utworach literackich. Przeanalizuj sposoby tworzenia takiego obrazu.
5. Literackie portrety ludzi „złagrowanych” i „złagrowanych”. Przedstaw je, dokonując analizy wybranych utworów okresu wojny i okupacji.
6. Metamorfoza bohatera i jej sens w literaturze. Omów na przykładach wybranych utworów.
7. Obraz jednostki wybitnej i jej społeczna rola w tekstach literackich dwu lub trzech epok literatury polskiej. Zanalizuj wybrane przykłady.
8. Sposoby kreowania portretów zdrajców ojczyzny w literaturze. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów XIX wieku.
9. Funkcje motywu tańca w tekstach literackich. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literackich.
10. „Czarny charakter” w dziełach literackich różnych epok. Na wybranych przykładach omów funkcje bohatera negatywnego.
11. II wojna światowa jako czynnik kształtujący twórczość pisarzy XX wieku. Zinterpretuj wybrane przykłady pod kątem wpływu wydarzeń wojennych na kształt artystyczny dzieł.
12. Motyw snu i jego funkcje w utworze literackim. Przedstaw problem na wybranych przykładach z literatury XIX i XX wieku.
13. Matka, żona i kochanka. Różne role kobiet w literaturze. Omów problem na wybranych przykładach.
14. Kreacja bohatera – patrioty w literaturze polskiej. Scharakteryzuj wybrane przykłady z różnych epok literackich.
15. Kreacje bohaterów żydowskich w utworach pisarzy polskich różnych epok. Omów na kilku wybranych przykładach.
16. Ludzkość wobec problemu tolerancji. Omów temat, wykorzystując znane ci utwory literackie z różnych epok.
17. Samobójstwo – słabość czy odwaga? Rozważ problem w oparciu o wybrane postawy autorów i bohaterów literackich.
18. Bohaterowie literaccy i ich lektury. Rozważ wpływ doświadczeń czytelniczych na losy i osobowość człowieka.

19. Bunt jako postawa wobec życia. Przedstaw przejawy i konsekwencje, odwołując się do wybranych utworów.
20. Rola miłości w kształtowaniu postaw bohaterów literackich. Omów, analizując wybrane przykłady.
21. Obraz rodzicielskiej miłości w literaturze różnych epok. Porównaj różne jego wersje w wybranych utworach .
22. Konflikt pokoleń zapisany w literaturze. Określ jego istotę na wybranych przykładach.
23. Tytuł, motto, scena finałowa jako klucz do interpretacji dzieła literackiego. Zbadaj zagadnienie na wybranych przykładach.
24. Różnorodne ujęcia motywu przyjaźni, braterstwa i solidaryzmu w literaturze lagrowej i łagrowej. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
25. Sen, halucynacja, wizja – omów różnorodne ujęcia tego motywu w wybranych utworach literackich.
26. Funkcja motywów brzydoty, kalectwa i choroby w tekstach literackich. Omów na przykładach wybranych utworów.
27. Pokora i bunt jako dominujące postawy człowieka wobec Boga. Przedstaw na podstawie wybranych utworów literackich.
28. „Nikt z nas nie jest bez winy” (K. K. Baczyński). Interpretując wybrane utwory, skup się na problemie granicy między katem a ofiarą w literaturze polskiej powstałej po 1939 roku.
29. Świat przedstawiony oczyma dziecka. Analizując wybrane przykłady, zwróć uwagę na specyfikę narracji i sposobu przedstawiania rzeczywistości.
30. Człowiek wobec Boga , świata i własnej egzystencji. Omów problem odwołując się do wybranych utworów literackich różnych epok.
31. Miłość – złudne szczęście , ulotna chwila życia, źródło cierpień. Do jakich wniosków na ten temat skłoniła Cię literatura wybranych dzieł literackich?
32. Młodość jako temat literatury polskiej XIX i XX wieku. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
33. Patriotyzm w rozumieniu polskich romantyków i pozytywistów . Omów temat na wybranych przykładach.
34. Obraz wielkiego miasta literaturze pozytywizmu i Młodej Polski. Scharakteryzuj na wybranych przykładach.
35. Społeczeństwo i jednostka wobec państwa despotycznego i totalitarnego. Dokonaj porównania ujęcia tego problemu w literaturze XIX i XX wieku.
36. Prorocy Apokalipsy. Którym autorom można nadać takie miano i dlaczego? Uzasadnij na wybranych przykładach.
37. Człowiek w warunkach życia obozowego. Omów zagadnienia na przykładzie wybranych utworów.
38. Noc i dzień, światłość i ciemność jako motywy literackie. Przedstaw różne ujęcia, odwołując się do wybranych przykładów.
39. Obraz Litwy w dziełach polskich twórców romantycznych i współczesnych – analiza porównawcza.
40. Szaleństwo bohaterów literackich jako efekt nieprzystosowania do świata. Omów problem, analizując celowo wybrane teksty literatury.
41. Rola twórcy w życiu narodu. Przedstaw różne koncepcje zadań twórcy ukazane w literaturze polskiej wybranych epok.

42. Jak rozumiesz określenie „pisarz zaangażowany”? Wyjaśnij, odwołując się do przykładów z literatury dawnej i współczesnej.
43. Kogo, co i w jakim celu parodiowali polscy pisarze? Zinterpretuj wybrane przykłady literackie, uwzględniając kontekst epok, które reprezentują.
44. Bohaterowie w habitach. Analizując przykłady literackie, przedstaw różne sposoby kreowania postaci mnichów.
45. Doświadczenie nicości i absurdu życia w literaturze Młodej Polski i dwudziestolecia międzywojennego. Zanalizuj przyczyny i skutki postawy dekadencjonalnej na stosownych dobranych przykładach.
46. Konflikt pokoleń jako problem historycznoliteracki i temat literatury polskiej. Porównaj różne literackie ujęcia tego zagadnienia.
47. Metaforyczna i dosłowna podróż w czasie – analiza wybranych przykładów literackich.
48. Portret artysty przekłętego w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do biografii i twórczości wybranego twórcy (np. Charles Baudelaire, Artur Rimbaud, Edward Stachura, Rafał Wojaczek, itd.) .
49. Problematyka i kształt artystyczny manifestów ideowych kolejnych pokoleń literackich – dokonaj analizy porównawczej.
50. Obraz rewolucji na przykładzie wybranych utworów literackich. Analiza porównawcza.
51. Poeci współcześni – mistrzowie moralnej perswazji. Zinterpretuj wybrane utwory, odczytując zawarte w nich przesłanie moralne.
52. Ofiary własnych ambicji na przykładzie bohaterów różnych epok literackich. Omów, analizując wybrane utwory.
53. Bohaterowie legend literackich w wybranych epokach. Zanalizuj temat, odwołując się do stosownych tekstów.
54. Bohaterowie literaccy poszukujący trwałych wartości ludzkiej egzystencji. Scharakteryzuj wybrane postaci reprezentujące różne epoki literackie.
55. Egzotyzm w literaturze polskiej. Odwołując się do wybranych przykładów, przedstaw różne przyczyny i formy jego realizacji.
56. Komizm – ironia – karykatura – groteska. Zanalizuj różne sposoby uzyskiwania efektów komicznych w utworach literackich dwu wybranych epok.
57. Motywy franciszkańskie w literaturze polskiej. Dokonaj analizy wybranych przykładów literackich.
58. Motywy kosmogoniczne w różnych mitologiach i we współczesnej literaturze fantastycznej – analiza porównawcza.
59. Motyw snu i jego funkcje w utworze literackim. Przedstaw problem na wybranych przykładach.
60. Literackie portrety dzieci w utworach różnych epok. Zanalizuj dzieła i omów funkcje, jakie pełnią w nich mali bohaterowie.
61. Praca jako istotna wartość w wybranych utworach literackich. Omów, analizując celowo dobrane utwory z różnych epok.
62. Literackie realizacje postawy buntu. Rozważ problem odwołując się do wybranych przykładów.
63. Charakteryzując kreacje lekarzy i nauczycieli w literaturze, odnieś się do tezy o tworzeniu stereotypów przez literaturę.
64. Powroty do czasu i miejsc dzieciństwa – zanalizuj różnorodne sposoby ujęcia tego motywu w literaturze polskiej.

65. Różne sposoby funkcjonowania w literaturze motywów prometejskich. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
66. Różne sposoby funkcjonowania w literaturze motywów wanitatywnych. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
67. Różne sposoby funkcjonowania w literaturze obrazu sądu i procesu. Przeanalizuj wybrane przykłady.
68. Różne sposoby funkcjonowania w literaturze obrazu szkoły. Omów na wybranych przykładach.
69. Staropolska obyczajowość utrwalona w tekstach literackich różnych epok. Omów na wybranych przykładach.

Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki

1. Inspiracje antyczne w kulturze. Scharakteryzuj je omawiając wybrane dzieła literatury i sztuki (np. malarstwo, rzeźba, architektura).
2. Omów funkcjonowanie motywów biblijnych w sztuce i literaturze różnych epok.
3. Motywy mitologiczne i biblijne w literaturze i sztuce. Przedstaw na wybranych utworach dziełach sztuki.
4. Przedstaw motyw Narodzenie Pańskiego w literaturze i sztuce różnych epok.
5. Różne ujęcia Sądu ostatecznego w literaturze i innych dziełach sztuki. Odwołaj się do wybranych przykładów.
6. Motyw Boga w literaturze i malarstwie. Omów na wybranych przykładach.
7. Upiory, monstra, straszidła w literaturze i sztuce. Przedstaw ich funkcję na wybranych przykładach.
8. Renesans i oświecenie jako epoki kontynuujące starożytny klasycyzm w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
9. Wizerunek i motyw śmierci w literaturze i sztuce. Analiza wybranych przykładów.
10. Motyw buntu wobec Boga. Omów temat na podstawie wybranych dzieł literackich i plastycznych.
11. Cierpienie w literaturze i sztuce. Przedstaw motyw na wybranych przykładach.
12. Cechy ludowe w literaturze i muzyce romantyzmu. Omów na wybranych dziełach literackich i muzycznych tego okresu.
13. Artystyczne inspiracje egzotyką. Przedstaw temat opierając się na wybranych dziełach literackich i malarskich.
14. Porównaj na wybranych przykładach walory artystyczne prozy H. Sienkiewicza i filmowych adaptacji jego dzieł.
15. Różne wizje powstania styczniowego w literaturze i malarstwie XIX w. Omów wybrane przykłady.
16. Na podstawie wybranych utworów literackich i dzieł malarskich przedstaw tragizm polskich powstań narodowych.
17. Funkcje brzydoty w literaturze i innych dziełach sztuki. Przeanalizuj wybrane dzieła.
18. Symbol jako środek wyrazu w literaturze i malarstwie. Omów jego najciekawsze Twoim zdaniem wykorzystanie.
19. Insurekcja Kościuszkowska i kult Tadeusza Kościuszki w literaturze i sztuce XIX w. Omów na wybranych przykładach.
20. Na wybranych przykładach ukaż związki między literaturą i malarstwem okresu Młodej Polski.

21. Fascynacje tatrzańskie w literaturze i malarstwie Młodej Polski. Rozwiń temat w oparciu o znane Ci dzieła literackie i plastyczne.
22. Impresjonizm w literaturze i sztuce. Omów na wybranych utworach literackich i dziełach sztuki.
23. „Wesele” St. Wyspiańskiego i „Wesele” A. Wajdy. Dokonaj analizy porównawczej środków kreacji i interpretacji dzieł.
24. Człowiek w warunkach życia obozowego. Omów problem na przykładzie wybranych utworów i innych dostępnych materiałów.
25. Rozważ jak literatura XIX w. komentuje dzieła sztuki. Omów temat na wybranych przykładach.
26. Malarstwo, rzeźba, architektura jako inspiracje dla literatury. Omów temat analizując celowo dobrane utwory.
27. Symbolika stroju. Omów temat analizując wybrane dzieła literackie i inne (np. malarskie, rzeźbiarskie, filmowe i teatralne).
28. Sposób kreowania obrazu natury w poezji i malarstwie. Dokonaj analizy wybranych dzieł.
29. Różne oblicza rewolucji w literaturze i innych dziełach sztuki (malarstwo, film). Dokonaj analizy porównawczej tych dzieł.
30. Obrazy miasta jako przestrzeni życiowej. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł literackich i innych (np. malarskich, filmowych).
31. Filmy A. Wajdy jako interpretacja dzieł literatury polskiej. Omów wybrane przykłady.
32. Język filmu. Język literatury. Dokonaj analizy porównawczej dzieła literackiego i jego adaptacji.
33. Powieść, ekranizacja, adaptacja filmowa. Porównaj świat przedstawiony w wybranych dziełach literackich i filmowych.
34. Katastroficzne wizje i obrazy zagłady w dziełach literackich i filmowych. Dokonaj analizy wybranych dzieł.
35. Postaci i wydarzenia z historii Polski w literaturze i sztuce. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
36. Wzór kobiecej urody w wybranych epokach. Omów temat na wybranych przykładach dzieł sztuki i literatury.
37. Różnorodne ujęcia motywu pożegnania w literaturze i sztuce. Przedstaw funkcjonowanie motywu na wybranych przykładach.
38. Na podstawie wybranych kierunków w sztuce przedstaw wpływ malarstwa na literaturę.
39. Artystyczne ujęcie macierzyństwa w literaturze i sztuce. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
40. Postać anioła w literaturze i malarstwie. Omów temat na wybranych przykładach.
41. Związki między literaturą a muzyką. Zaprezentuj temat na wybranych przykładach z tych dziedzin sztuki.
42. Staropolszczyzna jako źródło kultury współczesnej. Wskaż te elementy, które funkcjonują w zwyczajach ludzi XXI w.
43. Orientalizm w literaturze i sztuce. Omów zjawisko i jego funkcjonowanie.
44. Przedstaw funkcjonowanie motywu młodości na przykładzie dzieł literackich i innych dzieł sztuki.
45. Cztery pory roku jako motyw literacki i muzyczny. Przedstaw w oparciu o wybrane dzieła różnych epok.

46. Przedstaw motyw tańca w literaturze i sztuce na wybranych dziełach z różnych epok.
47. Motyw wojny w literaturze i malarstwie. Przedstaw na wybranych dziełach z różnych epok.
48. Kreacja gangstera w literaturze i filmie XX wieku. Przedstaw temat odwołując się do wybranych przykładów.
49. Bitwa pod Grunwaldem w ujęciu literackim, malarskim i filmowym. Przedstaw temat na dowolnie wybranych przykładach.
50. Szaleństwo jako temat literatury i filmów. Porównaj przedstawienie motywu i jego funkcji, odwołując się do wybranych przykładów.
51. Mogiły, ruiny, opustoszałe zamki. Omów rolę znaków przemijania w literaturze i innych dziedzinach sztuki.
52. Powstanie styczniowe w literaturze, malarstwie i filmie. Rozwiń temat analizując wybrane przykłady.
53. Omów problem antysemityzmu i holocaustu, przywołując wybrane utwory literackie i filmy.
54. Egzystencjalizm w literaturze i sztuce. Przedstaw temat odwołując się do wybranych przykładów.
55. Królestwo piekieł i jego przedstawiciele w literaturze i sztuce. Zaprezentuj funkcjonowanie tego motywu w wybranych dziełach.

Język

1. Dokonaj analizy językowej i kulturowej przysłów polskich o określonej tematyce.
2. Analizując zgromadzony materiał językowy scharakteryzuj zapożyczenia we współczesnym języku polskim. Oceń ich celowość.
3. Dokonaj analizy języka reklamy na przykładzie reklamy telewizyjnej i radiowej.
4. Język prasy. Omów różne odmiany stylu publicystycznego na konkretnych przykładach.
5. Perswazyjne funkcje języka na przykładach tekstów propagandowych. Analiza przykładów.
6. Język sprawozdań sportowych. Scharakteryzuj na podstawie wybranego materiału językowego.
7. Wpływ literatury na współczesną frazeologię polską. Analizując zgromadzony materiał scharakteryzuj funkcję skrzydlatych słów w tekstach mówionych i słyszanych.
8. Neologizmy w poezji Norwida i Leśmiana. Omów na wybranych przykładach.
9. Indywidualizacja języka jako jeden ze składników charakterystyki bohatera literackiego. Omów na wybranych przykładach.
10. Językowe sposoby wyrażania uczuć w listach Twojego pokolenia i pokolenia romantyków. Analiza przykładów (np. Mickiewicz, Słowacki, Norwid, Krasiński).
11. Komizm słowny i sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów i epok.
12. Scharakteryzuj różne typy stylizacji językowej i jej funkcje na przykładzie wybranych utworów.
13. Dialekty terytorialne języka polskiego jako tworzywo literackie. Omów na przykładzie wybranych utworów.
14. Omów pochodzenie nazw miejscowych Twojego regionu.
15. Etykieta językowa różnych czasów i środowisk. Zanalizuj wybrane przykłady literackie.

16. Dlaczego niektóre wyrazy stają się modne? Zanalizuj przykłady ze współczesnej polszczyzny.
17. Językowe środki kształtowania wypowiedzi w literaturze współczesnej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
18. Scharakteryzuj tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny i oceń kierunek tych przemian.
19. Język jako instrument walki o władzę. Zanalizuj wybrane materiały wyborcze.
20. Język w życiu politycznym. Przedstaw zjawisko nowomowy na wybranych przykładach.
21. Sztuka retoryki dawniej i dziś. Omów temat na wybranych przykładach.
22. Oceń poprawność językową wybranych tekstów prasowych. Scharakteryzuj kryteria, którymi się posłużyłeś.
23. Błędy językowe w czasopiśmie. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
24. Zanalizuj wybrane utwory literackie, które stały się tekstami ballad, piosenek i pieśni.
25. Ekspansja języków obcych na język polski w XXI wieku. Omów zjawisko na podstawie obserwacji języka prasy, telewizji, radia, reklam itp.
26. Dokonaj analizy wybranych tekstów piosenek polskich zespołów młodzieżowych i ukaż sposoby wyrażania buntu.
27. Ewolucja polskiego hip- hopu i sposoby wyrażania w nim buntu. Omów na podstawie wybranych przykładów.
28. Tak mówią bohaterowie literaccy. Omów język trzech wybranych postaci ze szczególnym uwzględnieniem cech, ujawniających ich przynależność środowiskową i charakter.
29. Troska o język narodowy i jego poprawność. Przedstaw zagadnienia w oparciu o literaturę staropolską i współczesną.
30. Język a płeć. Przedstaw zagadnienie z perspektywy historycznoliterackiej, lingwistycznej i feministycznej.

Opracował zespół polonistek ZSE

Gorzów Wlkp. 5 marca 2014